

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

10 בינואר 2005

153

כ"ט בטבת התשס"ה

עמוד

הצעת חוק לתיקון פקודת הפטנטים והמדגמים (מס' 8) (שימוש במדגם לטובת המדינה),

התשס"ה-2005 513

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק לתיקון פקודת הפטנטים והמדגמים (מס' 8) (שימוש במדגם לטובת המדינה), התשס"ה-2005

הוספת סעיף 39א

1. בפקודת הפטנטים והמדגמים¹ (להלן – הפקודה) אחרי סעיף 39 יבוא:

שימוש במדגם לטובת המדינה
39א. (א) השר רשאי להתיר שימוש במדגם על ידי משרדי הממשלה או על ידי מפעל או מוסד של המדינה, בין שנרשם לפי פקודה זו ובין שלא נרשם אך מבקשים לרשמו, אם ראה שהדבר דרוש להגנת המדינה או לקיום הספקה או שירותים חיוניים.

ד ב ר י ה ס ב ר

(ר' סעיף 195 לחוק הפטנטים). לפיכך, תחולתה של הפקודה משתרעת כיום על מרגמים בלבד. מדגם עוסק בהיבט העיצובי, החיצוני של המוצר. הוא יכול להיות דו ממדי, כגון תדפיס המופיע על כגד, או תלת ממדי, כגון עיצוב מיוחד של ריהוט.

פקודת הפטנטים והמדגמים משנת 1926 (להלן – הפקודה) היא הבסיס ההיסטורי לדיני הפטנטים והמדגמים בחקיקה הישראלית. משחוקק חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967 (להלן – חוק הפטנטים, החליף החוק האנור את הפקודה בכל הקשור לדיני פטנטים בישראל

¹ חוקי א"י, כרך ב', עמ' 1053(ע), 1076(א).

(ב) השר רשאי, אם ראה שהדבר דרוש למטרות המנויות בסעיף קטן (א) לתת היתר לפי הסעיף הקטן האמור גם לאדם הפועל על פי חוזה עם המדינה, כדי להבטיח או להקל את ביצועו של החוזה ולצורכי המדינה בלבד.

(ג) הוראות סעיפים 106, 108 עד 111 ו-113 עד 115 לחוק הפטנטים, התשכ"ד-1967², יהולו לענין היתר שניתן לפי סעיף זה, בשינויים המחוייבים.

(ד) בסעיף זה, "השר" - השר שקבעה הממשלה.

דברי הסבר

הקובעים מנגנון של תשלום המי זכיון מאוצר המדינה לגבי מדגם שניתן לגביו היתר כאמור, ולהחיל לענין זה את ההוראות שבסימנים ג' עד ה' בפרק ר' לחוק הפטנטים, בשינויים המחוייבים, הקובעות, בין השאר, מנגנון של תשלום תמלוגים על ידי המדינה במקרה זה במטרה לשמור על זכויותיו של בעל המדגם. התאמת ההוראות הקבועות בפקודה לאלה הקבועות בחוק הפטנטים ותאפשר הפעלת מנגנון איזון בכל הנוגע לשימוש בפטנטים ובמדגמים לטובת המדינה.

את שאר ההוראות שבחלק ה' לפקודה מוצע כאמור לבטל.

- סעיפים 57 ו-68 לפקודה, קובעים את תחולתו של חלק ה' העת מצב חירום ומגבילים את תחולתם של סעיפים אחרים לפקודה בתקופה זו. לאור האמור לעיל מוצע לבטל את הסעיפים האמורים.

- סעיפים 58 עד 60 ו-63 מטמיכים את שר הביטחון לקבוע הגבלות לענין רישום של מדגם או פרסום ידיעות על מדגם שהוגשה בקשה לרישום, אם ראה צורך בכך להגנת המדינה. הוראה זו נדרשת בעיקר ביחס לפטנטים והיא מעוגנת כיום בסימנים א' ו-ב' בפרק ר' לחוק הפטנטים. מכיוון שאין ברישום מדגם או בפרסומו כדי לפגוע בביטחון המדינה, מתיתרות ההוראות האמורות ומוצע לבטלן.

- סעיף 61 קובע טייגים כנוגע להגשת בקשה על ידי אזרח ישראלי או אדם אחר החייב בנאמנות למדינת ישראל, לרישום מדגם במדינת חוץ לגבי כלי נשק ותחמושת. ברומה לאמור לגבי סעיף 58, אין צורך ביטחוני בהקשר של מדגמים המחייב לבחון את הבקשות לרישומם ולפרסומם. ועל כן מתייתר הצורך בהסדר הקבוע בסעיף האמור. הסדר זה נחוץ רק בהקשר של פטנטים הנוגעים לכלי נשק ותחמושת והוא מעוגן בסעיפים 98 ו-103 לחוק הפטנטים.

חלק ה' לפקודה קובע הוראות מיוחדות שתחולתן בתקופה שבה קיימו מצב של חירום במדינה, מוכה אכרזה לפי סעיף 38 לחוקיטור: הממשלה (ובעבר לפי סעיף 9א) לפקודת טדרי השלטון המשפט, הונש"ח-1948). בין השאר נקבע חלק ה' האמור סמכויות לממשלה להטיל הגבלות על רישום ופרסום של מדגם, קובע הגבלות על הגשת בקשה לרישום מדגם במדינת חוץ ומאפשר מרן רישיון בפיה לממשלה ולמוסדותיה אם הדבר דרוש לצורך הגנה על המדינה או לצורך קיום אספקה ושיירותים חיוניים.

מצב החירום במדינה מוחנה כיום בהתאם להוראות סעיף 38 לחוקיטור: הממשלה, בהכרזה של הכנסת שתוקפה אינו עולה על שנה ושניתן להאריכוה, מפעם לפעם, לתקופה נוספת כאמור.

כיום, לצד הארכת תקפו של מצב החירום בהכרזה של הכנסת, פועלת הממשלה לביטול החגיגות תוקפם של חוקים שונים או של הוראות חוק מטוימות בקיומו של מצב חירום במדינה, מקום שאין הצדקה עניינית לנך.

מכיוון שאין הצדקה לנך שהוראות חלק ה' לפקודה יהולו רק במצב חירום מוצע לעגן את ההוראות שעונן שימוש במדגם לטובת המדינה בהוראות של קבע שאינן תלויות במצב החירום. ברומה להוראות הקבועות לענין פטנטים בסימנים ג' עד ה' בפרק ר' לחוק הפטנטים, ובמקביל לבטל את שאר הוראות חלק ה' שאינן נחוצות עוד.

סעיף 62 לפקודה כנוסחי היום מאפשר לממשלה להתייר למחלקה במחלקותיה או לאדם הפועל על פי חוזה עם המדינה להשתמש בכל מדגם, אף בלא הרישאת בעליו, אם הדבר דרוש להגנת המדינה או לקינו אספקה ושירותים חיוניים. מוצע לעגן הוראה זו בהוראת קבע בחלק ה' לפקודה שענינו "הוראות כלליות" ולגסחה ברומה להוראות סעיפים 104 ו-105 לחוק הפטנטים. במקביל מוצע לבטל את סעיפים 64, 65 ו-66 לפקודה

² סיח התשכ"ד, עמ' 48.

דבריו הסבר

מדגם בארץ נכריה לגבי כלי-זיון, תחמושת או כל אמצאה שהיא בעלת ערך צבאי, אלא אם -

(א) קיבל תחילה היתר לכך מאת שר הבטחון; או

(ב) הגיש בישראל בקשה למתן פטנט או לרישום מדגם לגבי אותה אמצאה ומאו יום הגשת אותה בקשה עברו שלושה חרשים מבלי ששר הבטחון יתן הוראה לפי סעיף 58; או

(ג) הגיש בישראל בקשה למתן פטנט או לרישום מדגם לגבי אותה אמצאה, ושר הבטחון נתן הוראה לפי סעיף 58, אך ועדת הערעור ביטלה את ההוראה.

מתן רשות להשתמש באמצאה

62. (1) הממשלה רשאית להתיר למחלקה ממחלקותיה, או לאדם הפועל על פי חוזה עם המדינה, להשתמש בכל אמצאה, בין שניתן עליה פטנט ובין שלא ניתן אך הוגשה ביחס אליה בקשה למתן פטנט, ובכל מדגם בין שנרשם לפי פקודה זו ובין שלא נרשם אך מבקשים לרשמו, אם היא משוכנעת שהדבר דרוש לאחת התכליות האלה:

(א) להגנת המדינה;

(ב) לקיום אספקה ושירותים חיוניים.

(2) לא תתן הממשלה היתר לפי סעיף קטן (1) לטובת אדם הפועל על פי חוזה עם המדינה, אלא אם הדבר דרוש על מנת להבטיח או להקל את ביצועו של החוזה.

פיצוי

63. ניתנה הוראה לפי סעיף 58, ישולם מאוצר המדינה לממציא או למי שבא במקומו פיצוי לפי ראות עיניה של ועדת פיצוי ודמי-זכיון הנוכרת בסעיף 65.

דמי זכיון

64. (1) ניתן היתר להשתמש באמצאה או במדגם כאמור בסעיף 62, ישולמו מאוצר המדינה, או על ידי האדם שלו ניתן ההיתר, דמי הזכיון המקובלים לגבי אמצאה כזו, או לגבי מדגם כזה; דמי הזכיון ישולמו לממציא או, אם ניתן פטנט על האמצאה, לבעל הפטנט או לבעל הזכיון הבלעדי או לשניהם כאחד, הכל לפי הענין.

(2) נתגלעו חילוקי-דעות בדבר שיעור דמי הזכיון המקובלים, תוכרע השאלה לפי בקשת היועץ המשפטי לממשלת ישראל או לפי בקשת הטוען לדמי-זכיון, על ידי ועדת פיצוי ודמי-זכיון הנוכרת בסעיף 65.

וזה נוסחו של חלק ה' לפקודה שמוצע לבטלו:

"חלק ה' - הוראות מיוחדות לשעת חירום

תחולת חלק ה'

57. חלק זה לא יחול אלא בתקופה שקיים במדינה מצב של חירום בתוקף אכרזה לפי סעיף 9(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948.

הגבלות במתן פטנטים ורישום מדגמים

58. הוגשה לרשם בקשה למתן פטנט או לרישום מדגם, רשאי שר הבטחון, אם ראה צורך בכך להגנת המדינה, ולאחר התייעצות עם שר המשפטים, להורות לרשם שיימנע מעשיית דבר פלוני ביחס לבקשה, או שידחה עשייתו של דבר פלוני ביחס לבקשה, וכן רשאי שר הבטחון בהוראה, לאחר התייעצות כאמור, לאסור או להגביל פרסום ידיעות על נושא הבקשה או מסירת ידיעות כאלו לכני-אדם מסויימים או לסוג מסויים של בני-אדם. העתק של הוראה שניתנה לפי סעיף זה יימסר למבקש.

ערעור

59. (1) נתן שר הבטחון הוראה לפי סעיף 58, רשאי המבקש לערער עליה לפני ועדת-ערעור שתמונה כאמור בסעיף 60.

(2) הערעור יוגש באמצעות הרושם בשלושה טפסים; טופס אחד ימציא הרושם לשר הבטחון.

(3) הגשת הערעור אינה מעכבת את ביצוע ההוראה.

(4) ועדת הערעור רשאית לאשר את ההוראה, בשינויים או בלי שינויים, או לבטלה.

(5) הגשת הערעור אינה מוגבלת בזמן והרשות נתונה לחזור ולערער מדי פעם בפעם אף לאחר שכבר הוחלט בערעור קודם, אלא שהועדה רשאית לחייב את המערער בהוצאות, אם, לדעתה, לא היה צירוק לערעור חוזר.

ועדת הערעור

60. (1) שר המשפטים ימנה ועדת-ערעור לצורך חלק זה.

(2) ועדת הערעור היא של שלושה, כיושב-ראש הועדה ימונה שופט בית-המשפט העליון ואחד מהברייה ימונה על פי המלצת שר הבטחון.

(3) הורעה על מינוי ועדת הערעור ועל כתבתה תפורסם ברשומות.

סיוגים להגשת בקשה בארץ נכריה

61. לא יגיש אזרח ישראלי, או אדם אחר החייב נאמנות למדינת ישראל, בקשה למתן פטנט או לרישום

דברי הסבר

ועדת פיצוי ודמי זכויות

65. (1) תוקם ועדה מיוחדת לשם הכרעה בדבר תשלום פיצוי לפי סעיף 63 או דמי-זכויות לפי סעיף 64 (ולועדה זו ייקרא: "ועדת פיצוי ודמי-זכויות"); שום תביעה בענינים אלה לא ייזקק לה כל בית-משפט וכל בית-דין.

(2) כל תביעה לוועדת פיצוי ודמי-זכויות תוגש באמצעות הרשם.

(3) החלטת ועדת פיצוי ודמי-זכויות היא סופית.

(4) זהו הרכב ועדת פיצוי ודמי-זכויות:

(א) שופט בית-המשפט העליון שימונה על ידי שר המשפטים - יושב-ראש;

(ב) הרשם;

(ג) חבר אחד שימונה על ידי שר המשפטים מתוך חבר המורים של האוניברסיטה העברית בירושלים, של הטכניון העברי בחיפה או של מכון ויצמן למדע ברחובות.

ועדות - סדרי דין

66. (1) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות הקובעות את סדרי הדין בפני ועדת הערעור או בפני ועדת פיצוי ודמי-זכויות (ולשתיהן ייקרא בסעיף זה - "ועדה").

(2) כל ועדה קובעת בעצמה את סדרי-דינה במידה שלא נקבעו בחלק זה או בתקנות שהותקנו לפי סעיף-קטן (1).

(3) לכל ועדה יהיו סמכויות אלה:

(א) להזמין כל אדם לבוא לפניו כדי להעיד, בשבועה או בלי שבועה, או להגיש מסמך שברשותו, אך לא יידרש אדם לעדות

או להגשת מסמך שאי-אפשר לדרוש ממנו בדיון בפני בית-משפט;

(ב) לתת צו הכופה התייצבותו של אדם שהוזמן כאמור בפסקה (א) ולא התייצב, ולחייבו בתשלום ההוצאות שנגרמו מחמת אי-התייצבותו ולקנסו בסכום שלא יעלה על עשר לירות;

(ג) לקבל כל ראיה, בכתב או בעל-פה, אפילו לא היתה מתקבלת בבית-משפט;

(ד) לצוות שישולמו דמי הבטלה לכל אדם שהתייצב לפניה על פי הזמנה כאמור בפסקה (א);

(ה) להרשות או לא להרשות לקהל להיות נוכח בישיבות הועדה.

ענשים

67. (1) אדם שפירסם או מסר ידיעות בניגוד להוראה שניתנה על פי סעיף 58, או שעבר על סעיף 61, דינו - מאסר עד שנתיים או קנס עד חמשת אלפים לירות, או שני הענשים כאחד.

(2) תביעה לפי סעיף-קטן (1) לא תוגש אלא על ידי היועץ המשפטי לממשלת ישראל או בא-כוחו, או בהסכמתו בכתב של היועץ המשפטי לממשלת ישראל.

הפקעת תקפם של סעיפים מסויימים

68. שעה שחלק זה יעמוד בתקפו לא יהולו סעיף 9 והתנאי לסעיף 39.